

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 88

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2003

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΕΙΣ

Είναι γνωστό και αποκαρδιωτικό το θέαμα εγκατάλειψης, που παρουσιάζουν παλιά σπίτια και ιδιοκτησίες στα χωριά μας τα οποία έχουν εγκαταλειφθεί από χρόνια και δεν γνωρίζουν τη φροντίδα, το ενδιαφέρον, ακόμη και την κυριότητα των παλιών ιδιοκτητών ή των κληρονόμων. Η απομάκρυνση των νοικοκυραίων από τα χωριά, η μακροχρόνια απουσία, η αδυναμία συντήρησης, η αδιαφορία των κληρονόμων και πολλές φορές η ασυμφωνία και οι διαμάχες των κληρονόμων, συντελούν στη δημιουργία αυτής της εικόνας εγκατάλειψης κτισμάτων, γεωργικών και χορτολιβαδικών εκτάσεων, παλιών αμπελιών και δασοτεμαχίων. Συχνά, γίνονται ακαθόριστα τα όρια των οικοπέδων και τα σύ-

νορα των γεωργικών εκτάσεων και πολλοί ιδιοκτήτες, που εμφανίζονται μετά από μακροχρόνια απουσία δεν αναγνωρίζουν την ιδιοκτησία τους. Οι επεμβάσεις γειτόνων, νομένων και η εξαφάνιση δομικών υλικών είναι φαινόμενα που συχνά δημιουργούν προστριβές. Σε πολλές περιπτώσεις οι καταπατήσεις αυτών των ιδιοκτησιών έχουν προκαλέσει σοβαρές αντιδικίες και δικαστικές εμπλοκές. Η πορεία από την εγκατάλειψη στις καταπατήσεις, και στις επεμβάσεις στα όρια και στα σύνορα, αποτελούν όλο και περισσότερο περιστατικά, και δεν είναι ασυνήθιστο γεγονός η θρασύτητα και η προκλητικότητα των καταπατητών. Η σύγχυση είναι μεγαλύτερη στην ανέλεγκτη νομή από κτηνοτρόφους των εγκα-

ταλειμένων ιδιοκτησιών εκτάσεων, όπου η καταβολή και ενός ελάχιστου ενοικίου αποτελεί μία άλλη μορφή καταπατήσεων. Δεν είναι μετρημένα τα περιστατικά αυτά που προσβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς και αγγίζουν τα όρια μιάς διάχυτης παρανομίας. Και όμως η ιδιοκτησία δεν καταργήθηκε και δεν έχουν καθιερωθεί κάποιες άλλες ρυθμίσεις για την τύχη της. Αποτελεί Συνταγματικό δικαίωμα και κάθε περίπτωση αυθαίρετης επέμβασης και καταπάτησης είναι παράνομη και ελέγχεται. Το θέμα βέβαια αποτελεί μία ιδιωτική υπόθεση, αλλά το φαινόμενο μπορεί και να έχει μεγαλύτερη διάσταση, που μπορεί να δημιουργήσει και έντονες κοινωνικές επιπτώσεις στις σχέσεις των κατοίκων και των συγχωριανών.

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η «ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΗ»

Ψηφίστηκε στη Βουλή το Νομοσχέδιο για την ενοποίηση των Βιομηχανιών ΕΒΟ και ΠΥΡΚΑΛ. Το Νομοσχέδιο ψηφίστηκε με τη διεύκρινση ότι για τους εργαζόμενους θα ισχύσει, ό,τι ακριβώς και για εκείνους των δύο μεγάλων βιομηχανιών, γεγονός που μπορεί βέβαια να ικανοποιεί τους ίδιους, όμως δεν ικανοποιεί όσους έχουν παραμείνει στα ακριτικά χωριά του Πωγωνίου, καθώς η "Μεταλλουργική" αποτελεί έναν από τους τελευταίους πνεύμονες ζωής για την περιοχή. Κοινή πλέον εκτίμηση είναι ότι ο χρόνος λειτουργίας της επιχείρησης θα είναι περιορισμένος, αφού και ως θυγατρική της ΕΒΟ αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα. Η "Μεταλλουργική" έχει προς το παρόν, εξασφαλίσει τη λειτουργία της μέχρι το τέλος του έτους με την κοπή των αναμνηστικών νομισμάτων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες που της έχουν αναθέσει. Πιθανόν μέχρι τις εκλογές να μη υπάρξουν εξελίξεις. Όμως δεν φαίνεται να έχει μέλλον, και όλοι αναμένουν το κλείσιμο της επιχείρησης. Οι προβλέψεις είναι δύσκολες και ο χρόνος περνάει χωρίς μία εντυπωσιακή αλλαγή για κάποια άλλη προοπτική.

Ο Χ.Υ.Τ.Α. ...«ΚΑΡΑΔΟΚΕΙ»!

Μπορεί να μας πήγαν καλά τα πράγματα με την απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ιωαννίνων. Μπορεί να κέρδισε η επαρχία μας κάποιες συμπάθειες με την μάχη που έδωσαν, ποιός λίγο ποιός πολύ, οι φορείς του Πωγωνίου. Όμως ακόμη δεν δρομολογήθηκε κάποια άλλη διαδικασία που να ανατρέπει την αρχική απόφαση. Και το χειρότερο, δεν συζητείται σε καμία υπηρεσία το θέμα. Η δήλωση του νέου Περιφερειάρχη κ. Δημ. Σκαμνάκη, ότι "θέλει σωστή ενημέρωση και ότι το θέμα του ΧΥΤΑ θα ανοίξει με στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση του προβλήματος, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι κάτι θα ανασταλεί", πρέπει να κάνει τους αντι-

προσωπευτικούς μας φορείς προσεκτικούς και δύσπιστους. Όπως φαίνεται πρέπει οι Πωγωνήσιοι να είναι σε επιφυλακή, γιατί αυτή την περίοδο θα μετρήσουν και πάλι τα ...κουκά, και όπως είπε κάποιος, που στην περιοχή του ήταν μία θέση πρώτης επιλογής, "μπορούμε εμείς να κατεβάσουμε περισσότερους μπροστά στη Νομαρχία"! Το θέμα του Χ.Υ.Τ.Α. μένει ακόμη ανοιχτό, και παρ' όλες τις αισιοδοξίες που δημιουργήθηκαν μετά τη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου, είναι ανοικτό και συζητήσιμο. Και τώρα είναι ανάγκη να ενημερωθούν συνεχώς ο κόσμος του Πωγωνίου, για να μη δοκιμαστεί με μία νέα έκπληξη, μη αναστρέψιμη.

Λαμπρή, ηλιόλουστη και εορταστική ήταν η μέρα της γιορτής του Αγίου Δημητρίου στην Καστανή, που τώρα θέλει να ξαναγίνει Καστανιάνη. Η μέρα αυτή λαμπρύνθηκε από ένα σημαντικό τοπικό αλλά και Πωγωνησιακό γεγονός. Ήταν τα εγκαίνια της Έκθεσης για το Έπος του '40. Μία έκθεση η οποία αποτέλεσε την έκπληξη παραμονές της επετείου του μεγάλου αγώνα του Έθνους. Σεμνή η τελετή, σεμνοί και οι συντελεστές του έργου και υπερήφανοι οι κάτοικοι του χωριού για το νέο αυτό δημιούργημα. Μία έκθεση η οποία από ό,τι φαίνεται, θα κρατήσει περισσότερο χρόνο από τον αναγγελθέντα και κρυφή ελπίδα είναι να γίνει μόνιμη και να αποτελέσει έναν ακόμη πολιτιστικό πυλώνα του χωριού και του Πωγωνίου. Η δουλειά που έγινε είναι καταπληκτική, σοβαρή, υπεύθυνη και με πολύ μεράκι, αφοσίωση και σεβασμό

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΤΟ ΝΤΟΥΦΕΚΙΔΙ ΚΑΛΑ ΚΡΑΤΕΙ!

στην ιστορική σημασία του γεγονότος. Κατανυκτική ήταν η τελετή των εγκαίνων με τον αγιασμό, κάτι που θύμιζε μάλλον μνημόσυνο χρέους. Την ατμόσφαιρα της τελετής και των αναμνήσεων του '40, συμπλήρωναν κάποιες ντουφεκίδες που ακούγοντας γύρω από το χωριό και δίπλα στα σύνορά, δίνοντας την εντύπωση μιάς σκηνοθετημένης αναπαράστασης της πρώτης μέρας του πολέμου εκείνου. Η στιγμή, η τελετή, η ατμόσφαιρα, οι αναπόφευκτες αναμνήσεις, άφηναν τη σκέψη να ταξιδεύει στην ιστορία. Με το κόψιμο της ταινίας των εγκαίνων και την είσοδο στους χώρους της έκθεσης, το ταξίδι αυτό, πίσω στο χρόνο, μάκρυνε. Αλλά

στον παρόντα χρόνο κυριαρχούσαν οι ντουφεκίδες που συνεχίζονταν εκεί δίπλα και πάνω στα σύνορα. Ρωτήσαμε βέβαια τι συμβαίνει, και μάθαμε ότι ήταν κυνηγοί που, χωρίς να το καταλάβουν, μπήκαν στο σκηνικό των εγκαίνων και της επετείου. Όμως αμέσως μετά γεννήθηκε το ερώτημα. Πως κινούνται και κυνηγούν πάνω στα σύνορα και στην απαγορευμένη ζώνη των 500 μέτρων; Δίπλα στο φυλάκιο, που ασφαλώς άκουγαν το ντουφεκίδι, και με την παρουσία τόσο κόσμου στην Καστανή, μεταξύ των οποίων και εκπρόσωποι των Αρχών; Αυτοί οι ντουφεκάδες δεν σκέφτηκαν ούτε στιγμή ότι βρίσκονται μέσα στην ελεγχόμενη

και απαγορευμένη ζώνη. Δεν λογάριζαν το διπλανό φυλάκιο. Δεν... φοβήθηκαν την παρουσία των αρχών, και δεν είχαν την πρόνοια να πάνε λίγο παρακάτω να ντουφεκίσουν, για να μη ακούγονται και να μη προκαλούν τόσο άμεσα αρχές και πολίτες, αγνοώντας επιδεικτικά νόμους, κανονισμούς, και φύλακες των νόμων. Μετά τον ενθουσιασμό και την συγκίνηση από τα εγκαίνια της έκθεσης, ήταν μιά δυσάρεστη και πικρή γεύση, που διασκεδάστηκε λίγο μετά από τις γευστικότητες πίττες που πρόσφεραν οι γυναίκες της Καστανιάνης, και από το τσιπούρο και τους μεζέδες που πρόσφερε στο καφενείο ο εορτάζων Δημήτρης Παπαγιάννης. Κάποιος βοήθησε την εκτόνωση λέγοντας το συνηθισμένο: "Τί κοιτάς τώρα...". Είχε σταματήσει και το ντουφεκίδι!

Κων. Χρ. Κωστούλας

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Η Ουρανία Βασ. Καλλιαρέκου από την Κ. Μερόπη πήρε το πτυχίο Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών

ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΕ ΑΡΙΣΤΟΥΧΟΥΣ

Στους αριστούχους του Λυκείου και Γυμνασίου Πωγωνιανής, Παντελή Δέρμο μαθητή Λυκείου και Ευδοξία Δέρμο μαθήτρια Γυμνασίου που άριστευσαν κατά τη Σχολική χρονιά 2002-2003, πήραν χρηματικό ποσόν από τον Φιλεκαπαιδευτικό Σύλλογο Πωγωνιανής, από το ποσόν που είχε καταθέσει η αιμύνη-στη δασκάλα Σοφία Κυρούση-Παπαγιαννοπούλου για το σκοπό αυτό.

Γ.Π.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΥΤΑ

Η συγκέντρωση στην Περιφέρεια Ηπείρου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Μερόπης ευχαριστεί την Αδελφότητα Θεσσαλονίκης, τον Εξωραϊστικό Σύλλογο, και τους: Αχ. Μπιτίκα, Βασ. Κωσταγιάννη, Σταύρο Χατζηγιάννη, Νικ. Ζ. Κωστούλα και Χαράλ. Κωστούλα που αντί στεφάνων στη μνήμη του Ανέστη Ναυρόζογλου, διέθεσαν χρηματικά ποσά για την αποκατάσταση του εξωκλήσιου Αγ. Παρασκευή Μερόπης. Επίσης ευχαριστεί τη και Αικατερίνη Μητσούλη η οποία διέθεσε το ποσόν των 100 Ευρώ για την Αγία Παρασκευή στη μνήμη της Μαγδαληνής Ν. Μητσούλη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

* Απεβίωσε στις Δρυμάδες η Ευδοξία Νεάνθη 92 ετών.

* Απεβίωσε ο Γρηγόριος Γεωργίου ετών 71 και κηδεύτηκε στο Δελβινάκι.

Γ.Π.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Μηνιαία Έκδοση για τους Πωγωνήσιους

ΕΔΡΑ: Πωγωνιανή
Ιδιοκτήτης-εκδότης-διευθυντής:
Κων. Χρ. Κωστούλας
Διευθύνσεις επικοινωνίας:
Πωγωνιανή (Τ.Κ. 44002), τηλ. 26570-31333
Ιωάννινα-Οπλ. Πουτέτση 16 (Τ.Κ. 45332),
τηλ. 26510-70485 / FAX: 26510-70485 - e-mail:
kaskostoulas@yahoo.co.gr

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗ
«ΤΥΠΟΕΚΔΟΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΕΠΕ»
Πέραμα Ιωαννίνων

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ
2657-0-

ΟΤΕ Δελβινάκιου	22399
	22121
	22139
ΔΕΗ Δελβινάκιου	22211
Ταχ. Δελβινάκιου	22244
Ταχ. Κεφαλοβρύσου	41210
Δημόσιο Ταμείο	22246
Συμβολαιογραφείο	22198
Ιερά Μητρόπολη	22203
Κυνηγετικός Σύλλογος	22359
Κέντρο Υγείας	22222
Δελβινάκιου	22540, 22541
Φαρμακείο Δελ.	22525
Φαρμακείο Κεφ/σου	41012
Ιατρείο Βασιλικού	41300
Ιατρείο Βήσσανης	71366
Ιατρείο Κερασόβου	51624
Ιατρείο Κεφαλοβρύσου	41586
Ιατρείο Κτισμάτων	51201
Ιατρείο Πωγωνιανής	31203
Αστυνομία Δελβινάκιου	22216
	22365

Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης	
Δελβινάκιου	22085-22086
Αστυνομία Βήσσανης	71243
Αστυνομία Καστανής	51570
Αστυνομία Κεφ/σου	41216
Αστυνομία Κτισμάτων	51292
Αστυνομία Πωγ/νής	31201
Ελεγχος Διαβατηρίων	
Κακαβιάς	51230
Τελωνείο Κακαβιάς	51210
Δασονομείο	22208
Φυλάκιο Κακαβιάς	51300
Φυλάκιο Δρυμάδων	31344
Τελωνείο Δρυμάδων	31050

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Ανω Πωγωνίου	(26570) 41206
	ΦΑΞ - 41206
Δελβινάκιου	(26570) 22204
	ΦΑΞ - 22444
Κοιν. Λάδδανης	(26570) 51667
Κοιν. Πωγωνιανής	(26570) 31227

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗ»

1. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ο κάμπος του Ξηροβάλου - Το μεγάλο ντερένι του Πωγωνίου»
Μια σύνθετη εργασία για το πέρασμα του Ξηροβάλου
2. Κων. Χρ. Κωστούλα «Γνωριμία με την Πωγωνιανή»
Ένας μικρός οδηγός με ιστορικά και άλλα στοιχεία για την Πωγωνιανή
3. «Πωγωνιακά»
Ανατύπωση του σπάνιου αυτού βιβλίου του Ι. Λαμπριδίη που πρωτοεκδόθηκε το 1889
4. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 1
Θέματα: Αρχαιολογία-Ιστορία-Λαογραφία-Πεζογραφία-Ποίηση-Έρευνα-Στατιστικά-Βιβλιογραφία-Τοπωνύμια κ.α.
5. «Φωτογραφικό Λεύκωμα Πωγωνίου» Σειρά 1
Ένα 16σελίδο μεγάλο σχήματος 20Χ28, με 16 σπάνιες φωτογραφίες Πωγωνίου
6. Κων. Χρ. Κωστούλα «Η μάνα μολογεί κι εγώ γράφω»
Μια καταγραφή αφηγήσεων με τοπικές ιστορίες, κοινωνική και αγροτική ζωή, έθιμα, προλήψεις, δοξασίες μιας εποχής στο Δολό και αλλού.
7. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 2
Θέματα: Έρευνα-Αρχαιολογία-Ιστορία-Πεζογραφία-Ποίηση-Στατιστικά-Τοπωνύμια-Φωτογραφία
8. «Πωγωνιανή» Φωτογραφική αναδρομή 100 χρόνων
9. Κων. Χρ. Κωστούλα «Ένα παιδί του '40 θυμάται»
Ένα «παιδικό ρεπορτάζ» ενθυμήσεων από τον πόλεμο του '40
10. Κων. Χρ. Κωστούλα «Οι ειδησεογράφοι του Γένους»
Μια καταγραφή ενθυμήσεων στα εκκλησιαστικά βιβλία του Φαραγγίου
11. Κων. Χρ. Κωστούλα «Το μικρό χρονικό του Σχολείου Ροματών (Μερόπης) Πωγωνίου»
Μια καταγραφή πληροφοριών για την εκπαίδευση των παιδιών των Ροματών.
12. Αχ. Βαζάρης: «Ένα άλλο παιδί του '40 θυμάται από την Ιταλοκρατούμενη πλευρά»
13. «Πωγωνιακά Χρονικά» Τόμος 3
14. Κων. Χρ. Κωστούλα: «Το δικό μου κανίσκι»
15. Ενθυμήσεις του Μάνθου Μάρη
Σχόλια - σημειώσεις Κων. Χρ. Κωστούλα

ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΥΡΟΜΑΤΙ ΘΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ

Μέχρι τέλους του έτους θα λειτουργήσει και ο Μεθοριακός Σταθμός στο Μαυρομάτι Θεσπρωτίας. Πρόκειται για το Τελωνείο, που ήταν μέχρι τώρα γνωστό ως Τελωνείο Σαγιάδας και είναι το δεύτερο μετά τη Μέρτζα-νη που ήδη λειτουργεί. Όπως είναι γνωστό, τρεις ήταν οι Μεθοριακοί Σταθμοί που είχε κάποτε αποφασιστεί να λειτουργήσουν: Δρυμάδων, Σαγιάδας και Μέρτζανης, πέραν από Τελωνείο της Κακαβιάς. Έμεινε τελευταίος των Δρυμάδων που λειτουργεί μία ώρα την ημέρα στην παράγκα που εγκατέστησαν εκεί, προσωρινά πριν τρία χρόνια και έγινε ένας μόνιμος εμπαιγμός για τους ομογενείς μας του Εξομμένου Πωγωνίου. Δεν χρειάζεται να γράψουμε περισσότερα, έχουν γραφεί πολλά, ενώ δεν φαίνεται να απασχολεί τις εκλεγμένες τοπικές εξουσίες του Πωγωνίου και των ποικιλώνυμων συλλογικών φορέων.

ΑΠΕΡΓΙΑ ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ...ΚΥΝΗΓΙ!

Κατά την απεργία των κτηνίατρων εκφράστηκαν πολλές ανησυχίες για την καταλληλότητα των κρεάτων που τρώγαμε. Η απεργία έπληξε και τους κτηνοτρόφους μας όπως επισημάνθηκε και από τον τοπικό τύπο στα Γιάννενα. Βέβαια δεν αποτελεί μυστικό ότι πολλοί προτίμησαν ...κοιφίδι από κάποιο λαθραίο σφαγμένο ζώο! Τόσα χρόνια τι πάθαμε; Κάποιοι φίλοι, μάς έθεσε μία απορία του. Καλά, τα κρέατα των κρεοπωλείων ελέγχονται αστυκτηνιατρικά. Τα κρέατα από τα ...άγρια και τα κυνήγια ποιάς τα ελέγχει όταν μάλιστα δεν γνωρίζουν πού είναι τα σύνορα; Απ' ότι μάθαμε κάτι προβλέπεται και για αυτή την περίπτωση. Ευχαρίστως θα περιμέναμε μία διευκρίνιση και κάποιες πληροφορίες από τον Νομοκτηνίατρο κ. Δημήτριο Μπάσιο που είναι και Πωγωνήσιος. Για τους Πωγωνήσιους, για να μην αρρωστήσουν από καμία ...αγρία νόσο ή νόσο των... αγρίων!

ΑΓΡΟΤΕΣ ΣΕ ΠΡΟΩΡΗ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ

Με απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας εντάσσονται στο πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης, αγρότες, μεταξύ των οποίων και δύο από την περιοχή Δελβινάκιου, από τους δέκα του Νομού Ιωαννίνων. Δεν έγινε γνωστό ποιοι είναι, όπως δεν είναι γνωστό και πόσοι είχαν ζητήσει να ενταχθούν στο πρόγραμμα.

28n ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Πάλι συγκλίνουν οι σκέψεις μας, έστω και ...χαλαρά, στην μεγάλη εκείνη μέρα του 1940. Ημέρα, που το Πωγωνί βρέθηκε στον προμαχώνα του Έθνους, και τα παιδιά του ήταν εκεί και έδωσαν το ιστορικό παρόν. Το Ανεξάρτητο Τάγμα Δελβινάκιου, στο οποίο υπηρέτουσαν σχεδόν άπαντες καταγόμενοι από το Πωγωνί, έδωσε τις πρώτες μάχες πάνω στα σύνορα και κυρίως, έφερε σε πέρας το στρατηγικό σχέδιο της ανασχεσης της Ιταλικής επίθεσης και της σύμπτυξης του στρατού στην κύρια γραμμή άμυνας στο Καλπάκι. Αλλά και αμέσως μετά, κατά την προέλαση του Στρατού, έλαβε μέρος σε μάχες και ήταν στην πρώτη γραμμή του πολέμου. Πρέπει να είμαστε υπερήφανοι για εκείνα τα παιδιά του Πωγωνίου και να τιμούμε τα μέγιστα τη συμβολή τους στο Έπος του '40. Πρέπει να γιορτάζεται στο Πωγωνί λαμπρά αυτή η επέτειος της 28ης Οκτωβρίου, γιατί την ημέρα εκείνη τα χωριά μας βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή και δοκιμάστηκαν από την πρώτη κατοχή. Κάτι πρέπει να γίνει για μία αντάξια της συμβολής των Πωγωνησίων εκδήλωση και γιορτή. Ας συνηθίσουν όλοι οι φορείς, είναι χρέος προς τους νεκρούς μας και την ιστορία. Ας μη λησμονούμε το πρόνιο αυτό που μας επεφύλαξε η ιστορία.

ΣΧΟΛΙΟ

ΤΩΡΑ ΘΥΜΗΘΗΚΑΝ ΤΟ NATURA 2000 ΚΑΙ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΣ!

Στα επιχειρήματα που κατατέθηκαν για να ενισχυθεί ο αγώνας για την ΜΗ εγκατάσταση του Χ.Υ.Τ.Α. στην περιοχή του Δήμου Άνω Πωγωνίου, ήταν και εκείνα του Αρχαιολογικού Χώρου της Άνω Κουλάδας του Γορμού, και του προγράμματος NATURA 2000 που καλύπτει μία ευρύτερη περιοχή από τη γέφυρα των Αγίων, τη λίμνη Ζαραβίνας, την κοιλάδα του Γορμού, το Ωραιόκαστρον και το δάσος Μερόπης. Ήταν βέβαια ισχυρά τα επιχειρήματα που προστέθηκαν σε όλα τα άλλα και κατατέθηκαν στη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου. ΟΜΩΣ πρέπει να πούμε μία πικρή, για τους αρχόντες μας, ΑΛΗΘΕΙΑ. Πολύ αργά θυμήθηκαν, και το NATURA 2000, και τον πανάρχαιο (από το 2000 πΧ) πολιτισμό μας. Ελάχιστο έως ανύπαρκτο ήταν μέχρι τώρα το ενδιαφέρον της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τους δύο αυτούς βασικούς παράγοντες για την ανάπτυξη της περιοχής μας, που είναι το ΦΥΣΙΚΟ Περιβάλλον και ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. Κανένα και από κανέναν της Τοπικής Αυτοδιο-

κησης, δεν καταγράφεται ενδιαφέρον και ενέργεια όλα αυτά τα χρόνια, που ακόμη και οι δύο μελέτες για το Πωγωνί θεωρούν βασικούς πυλώνες της ανάπτυξης του. Θα μπορούσαν μάλλον να καταγραφούν αρνητικές θέσεις από όσους θεωρούν ότι θίγονται κάποια συμφέροντα. Δεν χρειάζονται να πούμε περισσότερα, αλλά να επισημάνουμε μόνο ότι, και μετά την επίκληση αυτών των επιχειρημάτων στη "μάχη" κατά του Χ.Υ.Τ.Α. η Τοπική Αυτοδιοίκηση των δύο τοπάρχων Δήμων, στους οποίους υπάγονται αυτοί οι χώροι, δεν επιστεύσαν με κάποιες ενέργειες για την προώθηση και προαγωγή του NATURA 2000 και του Αρχαιολογικού Χώρου της Άνω Κουλάδας του Γορμού, ώστε να ενισχύσουν τα επιχειρήματα κατά του Χ.Υ.Τ.Α. Αυτή είναι η μαύρη και πικρή ΑΛΗΘΕΙΑ που δεν κρύβεται πλέον και μολύνει περισσότερο από τον σκουπίδοπο το όμορφο περιβάλλον μας, τα μοναδικά δρυοδάση, το υπέδαφος και την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά μας.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40 ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΑΝΗ

Αποτελεί σημαντικό πολιτιστικό γεγονός η οργάνωση και λειτουργία της Έκθεσης για το Έπος του '40 στην Καστανή. Τόσο σαν ιδέα, όσο και σαν παρουσίαση. Θα είναι ευχής έργο αν οι πρωταγωνιστές αυτής της προσπάθειας κάνουν και τα επόμενα πολιτιστικά βήματα για μία μοναδική στο Πωγωνί και στην Ελλάδα μόνιμη έκθεση, αποκλειστικά για το Έπος του '40. Να συγκεντρωθεί εκεί όσο μπορεί, με μία διαρκή προσπάθεια, υλικό στο οποίο καταγράφηκε η ιστορία εκείνη. Να γιορτάζεται εκεί από τους Πωγωνήσιους η 28η Οκτωβρίου, να συγκεντρώνουν όλα τα ντοκουμέντα από τη δράση του Ταγματος Δελβινάκιου, κειμήλια και φωτογραφίες, και όσα ξεχασμένα και πεταμένα "σιδερικά" του πολέμου. Και ας γίνεται στην Καστανή κάθε δύο χρόνια ένα συνέδριο με αναφορές αποκλειστικά στον πόλεμο 1940-41. Ας το σκεφτούν εκεί στην Καστανή, να δημιουργήσουν έναν ακόμη, και μάλιστα μοναδικό, πολιτιστικό πόλο, που πέραν των άλλων θα έχει και τουριστικό ενδιαφέρον. Όταν το αποφασίσουν ας κάνουν μία έκκληση στους Πωγωνήσιους να προσφέρουν αναμνηστικό υλικό και μαρτυρίες από τον πόλεμο εκείνον.

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΤΟΥ ΚΤΕΟ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Μετά την διαπίστωση ότι πολλά από τα αυτοκίνητα που διέρχονται από την Κακαβιά διέρχονταν χωρίς έλεγχο από το εκεί Κέντρο Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων, κατά τις απογευματινές και βραδυνές ώρες, έγιναν αιφνιδιαστικοί έλεγχοι στο Χάνι Δελβινάκι από κλιμάκιο του ΚΤΕΟ. Οι έλεγχοι διαπίστωσαν κακή κατάσταση σε αρκετά αυτοκίνητα. Όπως δήλωσαν οι αρμόδιοι, οι έλεγχοι θα συνεχιστούν, μετά και την διαπίστωση ότι η λειτουργία του ΚΤΕΟ Κακαβιάς περιορίζει τον αριθμό των ακατάλληλων αυτοκινήτων που κυκλοφορούν στον δυτικό άξονα.

ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΥΛΟΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΕΡΙΑΧΙΟΥ!

Πληροφορηθήκαμε ότι γίνεται μελέτη για νέα υλοτομία των δρυοδένδρων στη περιοχή των χωριών Τεριαχίου και Σταυροδρομίου. Δεν πέρασαν πολλά χρόνια, 3-4, που έγινε επίσης μία άλλη υλοτομία στη περιοχή των παραπάνω χωριών, τότε που κινδύνεψαν και εκεί τα βακούφικα αιωνόβια δένδρα του Αηλίου Τεριαχίου. Μέχρι στιγμής δεν εκδηλώθηκε καμία αντίθεση από την τοπική εξουσία και φορείς της περιοχής.

ΑΡΚΕΤΕΣ ΟΙ ΒΡΟΧΕΣ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

Αρκετές ήταν οι βροχές που έπεσαν στην επαρχία μας κατά τον μήνα Οκτώβριο. Χρήσιμες για την κτηνοτροφία αλλά κυρίως για τον εμπλουτισμό των υπογείων αποθεμάτων και των πηγών. Κίνησαν και πολλά ρέματα και είμαστε ακόμη στην αρχή του φθινοπώρου και ακολουθεί ο χειμώνας. Μερικές βροχοπτώσεις ήταν έντονες χωρίς να φθάσουν σε "ακραία καιρικά φαινόμενα" με καταστροφές και πλημμύρες.

ΠΑΝΟΣ ΧΡ. ΖΩΪΔΗΣ

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ειδικός προσθετολόγος

Λασκαρίδου 110 - Καλλιθέα

Τηλ.: 9522221 - 094 774664

Λαππας

SERVICE από το 1948
ΜΗΧΑΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ όλων των τύπων
FAX - COMPUTERS - ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΙΚΑ

ΦΕΙΔΙΟΥ 8 - 10678 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 3808.382 - 3820.701

3302.105 - 3302.940

FAX: 3820.701

Η ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40 ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΑΝΗ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Στις 26 Οκτωβρίου εγκαινιάστηκε στην Καστανή Πωγωνίου, η έκθεση για το Έπος του '40. Η έκθεση στεγάστηκε στο ανακαινισθέν από το Δήμο Δελβινακίου και τους φορείς του χωριού, παλιό κτίριο του σχολείου Καστανής. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 10 Νοεμβρίου και πιθανόν να παραταθεί. Πρωτεργάτες

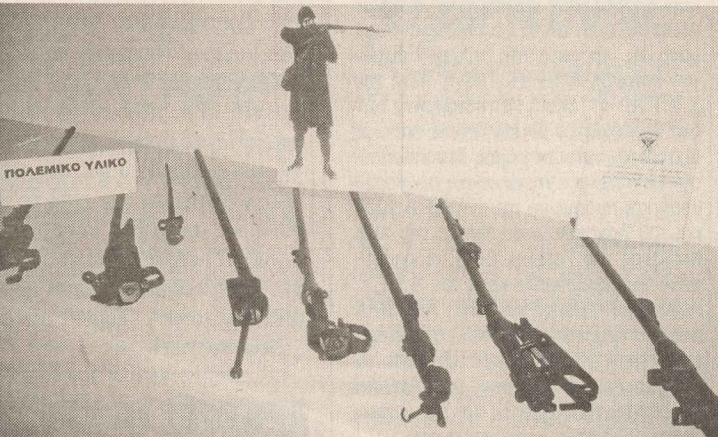
το κόψιμο της ταινίας των εγκαινίων. Περιήλθαν όλοι τις αιθουσές και ομολογούμενως έμειναν άναυδοι από το δημιούργημα αυτό στην ακριτική Καστανή. Συζητήθηκε η σκέψη να γίνει μόνιμη η έκθεση, να αναπτυχθεί, να εμπλουτιστεί και να καταγράψει την ιστορία του Τάγματος Δελβινακίου που προμάχησε στην προκάλυψη της

Από τον αγιασμό των εγκαινίων της έκθεσης. Αριστερά ο κ. Ευάγγελος Πριώνης, εμπνευστής και πρωτεργάτης της έκθεσης

της έκθεσης ο συταξιοχός φιλόλογος κ. Ευάγγελος Πριώνης και η Καστανιτίσσια κα Ελεη Δημ. Παπαγιάννη. Συντελεστές ο Πολιτιστικός Σύλλογος

28 Οκτωβρίου του 1940, όπου είχαμε και τα πρώτα θύματα. Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στους πρωταγωνιστές και δημιουργούς αυτής της έκθεσης

Μέρος της έκθεσης πολεμικού υλικού.

και οι τοπικοί φορείς. Μεγάλη ήταν η βοήθεια που προσέφεραν ο κ. Δημ. Παπαγιάννης δημ. Σύμβουλος και οι γυναίκες του χωριού.

Η έκθεση, που στεγάζεται σε τρεις αιθουσές του κτιρίου, περιλαμβάνει, βιβλία που εκδόθηκαν και κυκλοφόρησαν για το Έπος του 40, αφίσες, φωτογραφίες, εφημερίδες, έντυπα και κείμενα από την εποχή εκείνη, και κατάλοιπα οπλισμού του Ελληνοϊταλικού πολέμου. Το έντυπο υλικό με τα 160 βιβλία, οι αφίσες και το άλλο πληροφοριακό υλικό, προέρχονται από το αρχείο και τη βιβλιοθήκη του Ευάγγελου Πριώνη και αποτελεί, ένα σπάνιο, σημαντικό και πολύτιμο υλικό. Στα εγκαίνια παραβρέθηκε και μίλησε ο Δήμαρχος Δελβινακίου, εκπρόσωποι της Μερarchίας και της Αστυνομικής Επιθεώρησης και κάτοικοι του χωριού και των γύρω διαμερισμάτων. Έγινε αγιασμός από τον ιερέα του χωριού, σύντομοι χαιρετισμοί, και ακολούθησε

K.K.K.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΟΥ 1940

Σημείωμα: Το παρακάτω κείμενο αποτελεί ένα μέρος από τις προσωπικές ενθυμήσεις του συμπατριώτη μας, από το Τερίχι, κ. Αντωνίου Γιώτη, για τα γεγονότα του 1940, που μας έστειλε από την Αμερική όπου διαμένει. Ο κ. Αντώνης Γιώτης υπηρετούσε τότε ως έφεδρος αξιωματικός στο Τάγμα Δελβινακίου και ειδικά στο λόχο Καστανιανής. Οι ενθυμήσεις αυτές καλύπτουν μία μεγαλύτερη περίοδο, και ελπίζω ότι θα δοθεί η δυνατότητα για μία εκτενέστερη παρουσίαση.

Κων. Χρ. Κωστούλας

Τον Αύγουστο του 1940 ξαναγίνεται επιστράτευση (με ατομικές) όπως και το 1939 και παρουσιάζονται στην έδρα του Τάγματος Δελβινακίου, αναλαμβάνουμε καθήκοντα. Αυτήν την φορά όμως η κατάσταση ήταν διαφορετική, όσον αφορά την επιστράτευση. Διοικητής του Ανεξάρτητου Τάγματος Δελβινακίου ήτο ο Αντισυνταγματάρχης Φριζής Μορδοχάι. Συγκροτήθηκαν οι λόχοι και έφυγαν για τον Τομέα τους το ταχύτερον. Εγώ ανήκα στο Λόχο Βαρέων Πολυβόλων και έφυγα με τη διμοιρία μου των 45 ανδρών και 14 μεταγωγικών για την Καστανιανή Πωγωνίου, προς ενίσχυση του του Λόχου Πεζικού. Ο 2ος Λόχος εγκαταστάθηκε στην περιοχή Μπούνα-Φυλάκιο Σκίπη, και ο 3ος Λόχος εγκατεστάθη Σταυροσκιόδι-Δρυμάδες.

Στην Καστανιανή ο 1ος Λόχος είχε κατασκήνωσει, καθ' ό καλοκαίρι, κάτω από πανύψηλα δένδρα στο ύψωμα Άγιος Αθανάσιος Καστανιανής. Οι ασχολίες μας ήταν εκπαιδευτική καθημερινά, όταν τον 15 Αύγουστο εμάθαμε για τον τορπιλισμό της "Ελλης" στην Τήνο και όπως ήτο φυσικόν κάτι δεν πήγαινε καλά και ανησυχίσαμε και η εν γένει κατάσταση να διαφέρει. Περισσότερη ήταν η ανησυχία, όταν μία Κυριακή βράδυ, της 27ης Οκτωβρίου 1940, ο Θεός είχε ανοίξει τους ουρανούς κι έβρεχε δυνατά και ακατάπαυστα, παρέσυρε τα αντίσκηνά μας και φροντίσαμε κάπου να τακτοποιήσουμε τους άνδρες σε υπόστεγα και καλύβες. Πριν αυτό γίνει, πήραμε από την Διοίκηση του Τάγματος τηλεφωνική διαταγή ότι η Ιταλία εκήρυξε τον πόλεμο κατά της Ελλάδας, διότι ο πρωθυπουργός μας Μεταξάς "είπε όχι στον Ιταλό πρόξενο και αμέσως να καταλάβετε θέσεις μάχης μέσα στα χαρακώματα". Αυτά, είχαν γίνει από πριν και ήταν σχεδόν γεμάτα νερά και λάσπες. Μπήκαμε μέσα σ' αυτά φυσικά, ελάβαμε θέσεις μάχης εν αναμονή

εμφάνισής του εχθρού (Ιταλών). Κατά τα ξημερώματα εμφανίστηκαν στον ορίζοντα με κατεύθυνση προς το μέρος μας τρία Ιταλικά αεροπλάνα, τα οποία πέρασαν από πάνω μας, χωρίς να βομβαρδίσουν, πηγαίνοντας προς Ιωάννινα. Αυτήν την ώρα περίπου ακούσαμε πυροβολισμούς που προέρχονταν από την περιοχή του φυλακίου μας στη Βάλτιστα. Είχαν οι Ιταλοί επιτεθεί και οι άνδρες ως είχαν διαταγή να εγκαταλείψουν το φυλάκιο και να έλθουν στο Λόχο στην Καστανιανή. Ταυτόχρονα ακούσαμε και τον κρότο από μία μεγάλη έκρηξη. Είχαν οι δικοί μας ανατινάξει τη γέφυρα στο χάνι του Γκόλα, στο δημόσιο δρόμο Κακαβιάς-Ιωαννίνων. Οι Ιταλοί, με την κατάληψη του φυλακίου Βάλτιστας, έφυγαν με κατεύθυνση Χάνι Δελβινάκι, προφανώς για να καταλάβουν τον συγκοινωνιακό κόμβο στο Χάνι Δελβινάκιου και απ' εκεί να κινηθούν μαζί με άλλες δυνάμεις που ερχόντουσαν, προς το Καλπάκι.

Ο δημόσιος δρόμος από Κακαβιά προς Χάνι Δελβινάκιου είχε γεμίσει από Ιταλικό Στρατό με πάσης φύσεως όπλα, τάνκς κλπ. κατευθυνόμενοι προς Καλπάκι.

Ο Λόχος Καστανιανής την πρώτη ημέρα του πολέμου παρέμεινε εν αναμονή στην Καστανιανή νεώτερης διαταγής. Με το σούρουπο έρχεται ένας χωρικός οδηγός με Διαταγή στο χέρι που μας διατάσσει, ο Λόχος να εγκαταλείψει την Καστανιανή και να κινηθεί αμέσως προς Κάτω Λαβδανή, και συνέχεια προς ποταμό Κалаμα, να περάσει απέναντι και να εγκατασταθεί αμυντικώς στο χωριό Σουλόπουλο. Εφαρμόσαμε τη Διαταγή κι εκεί παραμείναμε 3-4 μέρες χωρίς να ενοχληθούμε. Οι Ιταλοί εμφανίστηκαν στην περιοχή Βροσύνα αλλά χωρίς να ενοχληθούμε. Όπως βλέπετε, ο Λόχος μας είχε απομονωθεί. Μετά από 3-4 μέρες διεταχθήμεν να κινηθούμε πάλιν προς Καστανιανή, ακολουθώντας το ίδιο δρομολόγιο. Εκτελέσαμε τη Διαταγή και εφθάσαμε κοντά στην Καστανιανή Πωγωνίου. Οι Ιταλοί είχαν καταλάβει τα χαρακώματά μας και μετά από 3-4 μέρες αγώνος και μαχών και με την βοήθεια μιάς Ιλης Ιππικού κατορθώσαμε να τους εκδιώξουμε, ύστερα από πολλές απώλειες. Εκεί χάσαμε κι έναν δοκίμο αξιωματικό ονόματι Μηλιώνης από τη Στρατινίστα. Οι απώλειες των Ιταλών θα ήταν πολύ μεγάλες διότι εβοήθησε πολύ το ορειβατικό πυροβολικό του Παπανικολάου από την Στρατινίστα.

ΠΑΠΑΔΕΣ ΑΠ' ΤΗ ΣΩΠΙΚΗ... ΠΑΠΑΔΕΣ ΛΕΒΕΝΤΑΔΕΣ

Παπάδες απ' τη Σωπική, παπάδες-παπάδες κι απ' τη μεγάλη χώρα, παπάδες-λεβεντάδες βαστούν μαχαίρια μ' αλυσσον, παπάδες-παπάδες πιστολία ασημένια, παπάδες-λεβεντάδες. Ο Αλή Τόσκας τσ' έκραξε Φιλιά για να τους κάνει που ήταν στον Κακόλακκο μουσελίμης αχ του Κούρτη. Τα παλγκάρια φώναζε να δέσουν τους παπάδες κι ο παπα-Πάνος τράβηξε το μαύρο του μαχαίρι κι επλήγωσε τον καφετζή βαρείά του μουσελίμη... (Δημοτικό τραγούδι) Κι άλλο δημοτικό χωρίς αρχή:

.....
μου γράφει να σας πω
το χωριό σας να μοργιάσω
ή εσάς να θυσιάσω.
Το ικράρι δεν το δίνουν,
τους εκρέμασε τους μαύρους
παπα-Κώστα, παπα-Πάνο
τον μικρό του παπα-Γιάννη
έμεινε και το χωριό τους
χωρίς ήμμορο για πάντα.....

Ο ρόλος των παπάδων κατά τον καιρό της Τουρκοκρατίας, στα χωριά και τις πόλεις της σκλαβωμένης Ελλάδας, ήταν πολλαπλός. Ήταν πρωτίστως θρησκευτικός και συγχρόνως μορφωτικός και κοινωνικός, αλλά και εθνικός αφού κατά μέγα μέρος η διατήρηση της γλώσσας και του εθνικού φρονήματος στους παπάδες οφείλεται, είτε με τα κρυφά σχολεία είτε με την εν γένει κοινωνική τους δράση. Σ' αυτή την κοινωνική τους δράση συγκαταλέγεται και η άρνηση των τριών Σωπικιστών παπάδων να υπογράψουν σαν εκπρόσωποι των συγχωριανών τους την πώληση των ιδιοκτησιών τους στον Κούρτη πασά που έμενε στην κούλα στον Κακόλακκο, άρνηση που πλήρωσαν με τη ζωή τους απαγχονισθέντες.

Ο Αλή πασάς διατηρούσε άριστες σχέσεις με τους Σωπικιώτες και ειδικά με τον ιερέα Ιωάννη Οικονόμου το γένος Δευτεράτου, διότι όπως γράφει ο Λαμπρίδης: "πολιορκηθείς υπό αποσπασμάτων της κυβερνήσεως και των περιόκων εχθρών τον εν τη Μονή των Ταξιάρχων, εσώθη δια της ετοιμότητος του πνεύματος του εφημερίου αυτής, θέντος αυτόν εις κάδον τυρού και δια του αρχιπομόνου της Μονής εκείθεν αυτόν εξαγαγόντος. Παρατυχάνων εις Κακόζη πολιορκείται υπό Γαρδικιωτών το επών μετά του ιερέως τούτου και της αδελφής του και αναμειβόμενος υπό αυτών θα συνελαμβάνετο, εάν ο αγχίνους εκείνος Σωπικιώτης δεν συνίστα αυτόν την εξοδόν διά του αποπάτου". Για τη σωτηρία του αυτή ευγνωμονώντας ο Αλής ανέπτυξε φιλικές σχέσεις με όλους τους Σωπικιώτες και όπως γράφει ο Λαμπρίδης "αργότερα τον Χαρίσην Μπερδάνη συντελέσαντα προς απαγχόνισιν (1770) τριών φίλων αυτού ιερέων αντεκδικούμενος, απηγγόνησεν (17995) από γηραιάς καρούς σωζόμενης και νύν έναντι Δρυμάδων εις θέσιν Τσορατά έναθα και σταθμός και βρύσις, τον δ' αδελφόν αυτού μετά εξή μηνών εδηλητηρίσαν". Πράγματι αυτές οι τοποθεσίες υπάρχουν και σήμερα ακόμη στο χωριό μου Δρυμάδες με τις ονομασίες, "Κούρτζα" η βρύση, "νταμπόρι" ο σταθμός, και το μέρος που κρεμάστηκε αυτός ο τρισκατάρτος και αφορεσμένος προδότης "Αφορεσμένη", ως εξής δε περιγράφει ο Λαμπρίδης τα τραγικά και αποτρόπαια αυτά γεγονότα εις τα Ηπειρωτικά Μελετήματα:

"Τας υπέρ του Αλή ενεργείας των συναδέλφων του ιερέως Ιωάννου Οικονόμου εκ Σωπικής, Κωνσταντίνου Μαρτίνη, Πάνου Οικονόμου, Ιωάννου Κωφολάου και ετέρων πολλών προκριτών λαϊκών, πληροφορηθείς ο Κούρτη πασάς διέταξε τον μουσελίμη του τμήματος Πωγωνή, Αλήν Τόσκαν, ίνα πάντας αυτούς προσκαλέσει εις Κακόλακκον και διά παντός τρόπον αποσπάσει έγγραφον και προφορικόν ομολογίαν εκποίησης των ιδιοκτησιών αυτών επ' ονόματι του κυρίου του. Επειδή πάντες ούτοι απειποιούντο επιμόνως την απαλλοτριώσιν των ιδιοκτησιών αυτών, ο Τόσκας τους μεν ιερείς εξύβρισεν και βαναύσως προπηλακίσας απηγγόνησεν τους δε λαϊκούς εξεβίασεν και εξέδωσεν ομολογίαν εις διαταγήν του εκ 30.000 γροσίων και υπό ημερομηνίαν 18 Ιανουαρίου 1770 ήνπερ η Κοινότης Σωπικής εξηγγύωσεν άπαξ μεν εις τον αλήν, εις ον περιήλθεν μετά τον θάνατον του Κούρτη πασά και εις την εγγονήν του Αλή Τόσκα κινηθείσαν μετά τον θάνατον του Αλή πασά άνευ ομολόγου κατά των κατοίκων της Σωπικής και δικαιοθεσίαν".

Τους τρεις παπάδες της Σωπικής, αυτούς τους αφανείς ήρωες, τους προεξάρχοντες σε κοινωνικούς και εθνικούς αγώνες και ηρωϊκώς μαρτυρήσαντες κανείς δεν τους μνημονεύει στην ιστορία του Έθνους. Θα έπρεπε κατά την ταπεινή μου γνώμη η Πολιτεία σαν ελάχιστο φόρο τιμής να εντοχίσει μία αναμνηστική πλάκα στον τόπο του μαρτυρίου τους, στον Κακόλακκο, αλλά και η Εκκλησία να τους συμπεριλάβει στο πάθνεο των μαρτύρων της Χριστιανοσύνης.

Ευτυχώς όμως αυτών των λησμονημένων ηρώων το μαρτύριο, η λαϊκή μούσα με τα λυπητέρη τραγούδια της, διέσωσε καθώς επίσης και ο μέγας λαογραφικός ερευνητής Ιωάννης Λαμπρίδης με το έργο του "Ηπειρωτικά Μελετήματα" αποσπάσματα του οποίου απετέλεσαν τροφήν της ταπεινής μου γραφίδος.

Θωμάς Πλιάκος

ΠΑΛΑΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ!

Το παρακάτω δημοσίευμα είναι από το 1914 και από την εφημερίδα ΗΠΕΙΡΟΣ των Ιωαννίνων. Η απελευθέρωση, άνοιξε και πληγές και δημιούργησαν και τοπικές αντιθέσεις. Το ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΒΟΣΤΙΝΗ που περιγράφει ο ανταποκριτής δίνει μία εικόνα από τις μεταπελευθερωτικές τοπικές... "συγκρούσεις"!

ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΒΟΣΤΙΝΗ

(Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας)

Σήμερον 4 Δεκεμβρίου περὶ τὴν 2αν ὥραν μ. μ. συνεκροτήθη ἐν Βοστίνῃ πάνδημον συλλαλητήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος καὶ τὰ περίεξ τριάκοντα πάντα χωρία, κατὰ τῆς μεταφορᾶς τῶν Δημοσίων Ἀρχῶν εἰς Δελβινάκιον.

Πλήθη λαόν, μετὰ γυναικῶν καὶ αἰδῶν, εἰ Μουσουλμάνοι καὶ οἱ Ἰσραηλῖται, μετὰ κυανελούκους σημαίας, συνεσωρεύθησαν ἐξωθεν τοῦ Διοικητηρίου, διαμαρτυρούμενοι διὰ τὴν προσγυνομένην ἀδικίαν εἰς τὴν πόλιν καὶ τὴν περιφέρειαν τῆς Βοστίνης. Ὁ κ. Θανόπουλος ἐκ τοῦ χωρίου Δολοῦ, λαβὼν τὸν λόγον ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν τοῦ συλλαλητηρίου, ἀναγνώσας πρὸς τοῦτοις κατὰ ψήφισμα τοῦ λαοῦ ὅπως ἀποσταλώσι τηλεγραφήματα σχετικὰ εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα, τὸν κ. Πρωθυπουργόν, τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Μεθ' ὃ παρουσιάσθη ἐπιτροπὴ τοῦ συλλαλητηρίου, ἀποτελουμένη ἐξ ἑλλήνων, Ὀθωμανῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν, μετὰ τοῦ Δημάρχου κ. Ἀθ. Κιτσώνα εἰς τὸν Διοικητικὸν Ἐπίτροπον κ. Γ. Πονηρίδην, ὁ ὁποῖος προθύμως δεχθεὶς ταύτην, ἐξήλθε κατόπιν εἰς τὸν ἐξώμενος εἰς τὸν λαόν, ὑπεσχέθη νὰ ἀποστελῇ τὸ ἐπιδοθὲν αὐτῷ ψήφισμα ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Γεν. Διοίκησιν.

Τὸ πλήθος τότε ζητωκραυγάζαν διελύθη ἐν ἀκρατήτῃ ἐνθουσιασμῷ.

ΗΠΕΙΡΟΣ 475/7-12-1914

Η Γκρίκα του Πωγωνίσκου - η ανατολική είσοδος του Πωγωνίου (Φωτογραφία Θανάση Θεοδώρου)

ΔΩΣΤΕ ΔΩΡΑ
ΒΙΒΛΙΑ, γεμάτα ιστορία και παράδοση του ΠΩΓΩΝΙΟΥ.
Από την ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΩΣΤΑΣ Ζ. ΦΑΚΑΤΣΕΛΗΣ:

«Το Χαμόγελο της Μερώνης»**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΩΔΩΝΗΣ**

♦ Ένα βιβλίο που ανοίγει τον δρόμο σε γεγονότα, έτσι όπως τα έζησαν και τα βίωσαν τα παιδιά στα πέτρινα χρόνια της Ηπειρωτικής γης.

Μνήμες σκληρές και χιλιάδες γιατί προς τους κουμανταδόρους των λαών, που άλλο δεν ξέρουν παρά τα συμφέροντα και τους διχασμούς, που άλλο δεν ονειρεύονται, παρά την δύναμη και τον πόλεμο. Ο πόλεμος σύμμαχος του θανάτου και της μαχαιριάς που ασπράφτει θύελλες απαγγέλοντας:

"Ο πόλεμος φρίκη και αίμα και έχει ένα πρόσωπο που θανάτου."

Κι αυτή η μικρή μας πατρίδα πώς να σταθεί με χιλιάδες πουλιά λαβωμένα; Πώς να ονειρευτεί με τους φονιάδες πάντα να αλωνίζουν; αφηνιασμένα πάνω στις σάρκες της; "Ηπειρος αρχέγονη χώρα" μέσα σε θρύλους, παραδόσεις που ασπράφτουν στους αιώνες. Έως τον Γενοόσιο ποταμό από την αρχαιότητα έφτανε και πολιτείες ζηλευτές είχε, η Βουθρωτός, η Απολλωνία, η Μοσχόπολη. Γιατί, την παίζανε στα ζάρια και χάσαμε την μισή. Σύνορα λέν οι Αφεντάδες. Ποιά σύνορα μωρέ, συμφέροντα και πελέκημα των λαών, έτσι, αλλού η μισή Ηπειρος αλλού η μισή Μακεδονία, το Μοναστήρι, η Αγχιάλος, η Ανατολική Ρωμυλία, η Θράκη, η Τένεδος, η Ίμβρος, τόσα κομμάτια που ψάχνουμε στο σώμα μας που έγινε μία πληγή ματωμένη. Αυτή την πληγή διασχίζει ο συγγραφέας με λόγο γλαφυρό, πονεμένο, προβληματισμένο αλλά ακέραιο κι αληθινό. Οι μνήμες τον συντροφεύουν μέσα από τάφους, μοιρολόγια και απαντοχές. Μέσα από αγάπη για ελευθερία και δικαιοσύνη. Μία γλώσσα καθαρία και καθαρή ροή σαν τα ποτάμια μας, που είναι μεταλαβιά άχραντη. Οι λέξεις ντοπιολαλιά με συγκίνησαν, έτσι, καθώς με ταξίδεψαν στο χωριό μου πλάι στον Κάλαμά. Εκεί που πέρασαν και πέρασαν ψυχές και ψυχές που γέννησαν και μόχθησαν και ονειρεύτηκαν και αγωνίστηκαν για τα ιερά και τα όσια. Εύχομαι και άλλοι να γράψουν και να κομπολογιάσουν τις

μνήμες για τις αυριανές γενιές.

Δείγμα γραφής του Συγγραφέα:

"Θα ήταν ευχής έργο, τέτοιες ανθρώπινες ιστορίες να ανήκουν στον κόσμο του παραμυθιού, να είναι τελείως φανταστικές και ονειρώδεις, να μην έχουν καμμία σχέση με την πραγματικότητα και την πεζότητα της καθημερινής ζωής.

Δυστυχώς όμως το ανθρώπινο δράμα συνεχίζεται.

Οι κραυγές και οι φωνές που έρχονται, όχι από το μακρινό παρελθόν αλλά από το χθες, που μιλούν για τον τρόμο, τη φρίκη και το εγκλημα δεν έχουν σταματήσει.

Πάντα στο όνομα κάποιας ιδεολογίας ή στο όνομα κάποιου καλού ή αληθινού Θεού, νομιμοποιείται η βία και δίνεται το δικαίωμα στον ισχυρό να αφανίζει και να σκοτώνει τον αδύναμο.

Οι πιο πολλοί πίστεψαν, πάλεψαν και αγωνίστηκαν για τα ανθρώπινα ιδανικά, στο τέλος, όχι μόνο διαψεύστηκαν, αλλά κυνηγήθηκαν και εξοντώθηκαν. Είτε αυτοί λέγονταν Άλβανοί, είτε Έλληνες, είτε Βορειοηπειρώτες, είτε έχουν άλλο όνομα.

Τα όνειρα τα πράγματα και οι ελπίδες τους, έμειναν ανεκπλήρωτα στα βάθη της ιστορίας.

Φαίνεται ότι η Αθρωπότητα, χθες, σήμερα και αύριο βρίσκεται μονίμως στον αστερισμό της γενικευμένης παραφροσύνης, όπου μάταια αναζητείται το "ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ".

Αλήθεια, μετά από τόσα χρόνια μίση, μοιρολόγια και απαντοχές. Μέσα από αγάπη για ελευθερία και δικαιοσύνη. Μία γλώσσα καθαρία και καθαρή ροή σαν τα ποτάμια μας, που είναι μεταλαβιά άχραντη. Οι λέξεις ντοπιολαλιά με συγκίνησαν, έτσι, καθώς με ταξίδεψαν στο χωριό μου πλάι στον Κάλαμά. Εκεί που πέρασαν και πέρασαν ψυχές και ψυχές που γέννησαν και μόχθησαν και ονειρεύτηκαν και αγωνίστηκαν για τα ιερά και τα όσια. Εύχομαι και άλλοι να γράψουν και να κομπολογιάσουν τις

Άννα Μπουρατζή - Θώδα
Ποιήτρια - Συγγραφέας

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Με τους συνομηλικούς μου, γραπτός θα επικοινωνήσω, και τα γνωστά μας, γραπτός, θα τα τραγουδήσω. Συνομηλικοί μου, τί καθομαστε, και χασομεράμε, και δεν ετοιμαζώμαστε, ταξίδια για να πάμε;

Τα χρονάκια μας περάσανε, κι ήλθαν τα γηρατεία μας, μα σήμερα, μα αύριο, θα πάμε στα μακρινά μας. Τα πόδια μας ατροφίασαν, παίρνουν και λυγίζουν, τα μάτια μας θαμπώσανε, δεν βλέπουν, δεν γυρίζουν.

Σκεφθείτε πόσο άνθρωποι, σε άλλον κόσμο πάνε, ούτε γράμματα μας στείλανε, ούτε τηλεφωνάνε. Συνομηλικοί μου φεύγαμε, και δεν γυρίζαμε, το σώμα και τα κόκαλα, απ' την ψυχή χωρίζουμε.

Μην σκέπτεστε τα παλιά, και όλα τα περασμένα, σαν όνειρο εφύγανε, και πάν(;) όλα χαμένα. Σε βιβλία του Ουρανού, αυτά είναι γραμμένα, ενώπιόν μας θα διαβαστούν, σε σας, και σε εμένα.

Όταν ειλικρινώς μετανοήσωμεν, θα βρούμε κερδισμένοι, να εξομολογηθούμε, να μεταλάβουμε, θάμαστε ευτυχισμένοι. Από το πρακτορείο της Ευσέβειας, το εισιτήριο να πάρωμε, τότε στη Βασιλεία των Ουρανών, εκεί θα μας βάλουνε.

Τη άδειά Σας, αν ήξευρα, τότε θάγραφα ακόμη. Μα γι' αυτά ζητώ συγγνώμη/

Παπα-Χρήστος Μάτσιος. 83-άρης

* Άννα του δρυμού
* Δέσποινα άγριας καλλονής
* Βασίλισσα της δρόσου
* Γίγαντας του δάσους

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΑΝΙΔΙΑ

Περιοδικό με τον τίτλο "η βελανιδιά" κυκλοφόρησε ως τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Φίλων βελανιδιάς και Περιβάλλοντος "Η Αμαδρυάδα", με πρώτο τεύχος του τριμήνου Αυγούστου-Οκτωβρίου 2003. Πλούσιο το περιεχόμενο

η βελανιδιά

Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Φίλων βελανιδιάς και Περιβάλλοντος "Η Αμαδρυάδα" • Τεύχος I

που καταγράφει και τον αγώνα και το "κίνημα" για την προστασία και διάσωση της βελανιδιάς στη χώρα μας. Είναι μία έκδοση που δημοσιοποιεί τις προσπάθειες που γίνονται προς αυτή την κατεύθυνση σε διάφορες περιοχές, κάτι που ενδιαφέρει και πολλούς Πωγωνήσιους. Θα παρακολουθούμε την νέα αυτή έκδοση και θα μεταφέρουμε στις στήλες μας κάθε χρήσιμη και για τον τόπο μας πληροφορία. Ευχόμαστε στη "βελανιδιά" να έχει εκδοτική επιτυχία.

ΚΑΙ Η ΧΑΡΙΣΤΙΚΗ ΒΟΛΗ ΗΡΘΕ ΤΗΝ ΑΥΓΗ

Τώρα πια όλα τα χωριά
τα μαστίζει η ερημιά.
Όλοι φεύγουν για Αθήνα
σβήνει και η Ζαραβίνα

Πάρτε χαρτί μολύβι
για να μπειτε στο παιχνίδι
Πόσοι φεύγουν κάθε χρόνο
κι όλοι τρέχουν με πόνο.

Για να βρούνε κάποια λύση,
στην κυψέλη το μελίσσι,
Η Αθήνα ειν' η κυψέλη
κι όλοι τρέχουνε για μέλι.

Πάρτε τώρα το μολύβι
για να δούμε πουναι οι λίγοι.
Ξεκινώ απ' το χωριό μου
και σας γράφω τον καύμό μου.

Απ' το δυό χιλιάδες ένα
κάτοικοι ενενήντα ένας.
Πάμε δυό χιλιάδες δύο
κάτοικοι εξήντα δύο.

και το δυό χιλιάδες τρία
πάμε για σαράντα τρία.
Όλη η ύπαιθρος ρημώνει
και η κατάσταση ζυγώνει.

Είχαμε ένα καφενείο
μας άφνεσε κι αυτό αντίο.
Τώρα και ο ταχυδρόμος
θα γυρίζει ό έρμος μόνος.

Μέσα στον ήλιο ή στη μπόρα
θα τρέχει πάντοτε με φόρα
τα γράμματα για να μοιράζει

και βαρεία να αναστενάζει.
Την τσάντα του που ν' ακουμπήσει
και τον ιδρώτα να σκουπίσει;
νερό όταν θέλει και διψάει
τις πόρτες πρέπει να κτυπάει.

Εδώ φίλοι μου με γνώση
μας αφήσαν οι τρακόσιοι
ούτε ένα μαγαζάκι
στο μικρό το χωριουδάκι.

Δεν υπάρχει επιστροφή
για όσους φεύγουν την αυγή.
Δεν γυρίζουν στα χωριά τους,
όλοι πάνε στα παιδιά τους.

Με φανάρι στο εξής
θα ψάχνεις κάτοικο να βρεις,
στην ύπαιθρο που ξεμυχάει
και απ' τον πόνο της βογγάει.

Τώρα είναι πια αργά
λύση να βρουν για τα χωριά.
Τώρα η ύπαιθρος παιδιά
έσβησε οριστικά.

Και τώρα η χαριστική βολή
ήρθε με την Πούλια την αυγή
τα σκουπίδια του Νομού
στα πόδια του Βασιλικού.

Δεν αντέδρασε κανένας
κι όλοι στρίψανε ένας-ένας.
Σε αυτό το χάλι έχει πέσει
το ΠΩΓΩΝΙ και μας αρέσει!

Λίμνη 24 Σεπτεμβρίου 03
Νικόλαος Χρ. Κυρίτσης
Συνταξιούχος ΟΤΑ.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ

Είναι η εποχή που πολλοί Συλλογικοί φορείς του Πωγωνίου κυκλοφορούν ημερολόγια. Παρακαλούμε θερμά, να μας στείλουν ένα αντίτυπο για το αρχείο της εφημερίδας και την παρουσίαση αυτής της προσπάθειας των Συλλόγων και Αδελφοτήτων του Πωγωνίου. Με την ευκαιρία θα ήταν χρησιμα για το αρχείο μας και παλιά ημερολόγια. Ευχαριστούμε προκαταβολικά όσους ανταποκριθούν στην παράκλησή μας.

**ΤΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΕΝΟΣ ΡΑΒΔΟΣΚΟΠΟΥ
ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ**

♦ Γεννήθηκα στον Πωγωνίσκο, όπου πέρασα τα πρώτα παιδικά μου χρόνια. Η έλλειψη νερού με προβλημάτησε και μου δημιούργησε την επιθυμία να ασχοληθώ με την ανεύρεσή του. Τα πρώτα μαθήματα ραβδοσκοπίας τα πήρα από έναν Άγγλο ραβδόσκοπο, το 1968. Τώρα που έμαθα να εντοπίζω το νερό, το χωριό μου έχει τόσο λίγους κατοίκους, που δεν το χρειάζεται πια... Τι κρίμα!

Το περασμένο καλοκαίρι (2002) επισκέφτηκα για μία ακόμη φορά το Βασιλικό, που το θεωρώ και δικό μου χωριό, καθώς ο Πωγωνίσκος έχει συγχωνευτεί με το Βασιλικό. Από τον καιρό που πρωτοκατοικήθηκε το Βασιλικό, είχε πρόβλημα με το νερό. Παρά τις προσπάθειες των εκάστοτε προέδρων και άλλων φορέων να μεταφέρουν το νερό από πολύ μεγάλη απόσταση (από τις πηγές της Νεμέρτσικας "Βρόσυνα" και "Μπαλάματα"), το πρόβλημα της υδροδότησης παρέμεινε έντονο, ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες, που το νερό επαρκούσε μόνο για 2-3 ώρες την ημέρα (ή και μέρα παρά μέρα). Μερικές γεωτρήσεις που έγιναν με δαπάνες του Βασιλικιώτη επιχειρηματία και ευεργέτη του χωριού κ. Γκούμα δεν βρήκαν το πολυπόθητο νερό.

Θέλοντας να βοηθήσω τους συγχωριανούς μου άρχισα να ψάχνω με το εκκρεμές του ραβδόσκοπου, και έμεινα έκπληκτος!! Διαπίστωσα τεράστια αποθέματα νερού στο υπέδαφος, μία "υπόγεια λίμνη" πάνω στην οποία το χωριό "κοιμόταν διψασμένο"! Τοιχοκόλλησα μία ανακρίβωση στην πλατεία του χωριού ενημερώνοντας τους κατοίκους σχετικά με τα συμπεράσματα της έρευνάς μου, και συζήτησα και προσωπικά με αρκετούς Βασιλικιώτες. Οι περισσότεροι, απογοητευμένοι από τις προηγούμενες αποτυχημένες γεωτρήσεις, δεν έδειξαν να πιστεύουν στα λόγια μου. Για καλή μας τύχη, ο τότε δήμαρχος Δημήτρης Μπάσιος με εμπιστεύτηκε και προχώρησε αμέσως στη γεωτρήση στο σημείο που του υπέδειξα, με αποτέλεσμα να "πλημμυρίσει" το Βασιλικό με πόσιμο νερό, και να λυθεί οριστικά το ακανθώδες αυτό πρόβλημα. Στον κ. Μπάσιο αξίζουν συγχαρητήρια και η ευγνωμοσύνη όλων των χωριανών, μαζί και η δική μου που μου έδωσε την ευκαιρία να βοηθήσω τους συγχωριανούς μου.

Μία σοφή παροιμία λέει "καμμία καλή πράξη δεν μένει ατιμώρητη" Έτσι και το Βασιλικό τιμώρησε τον δήμαρχό του για το καλό που έκανε στο χωριό, μη εκλέγοντάς τον ξανά δήμαρχο.

Κεφαλόδρυσο: Στο κέντρο του Κεφαλοβύσσου, που παλιά ήταν ρέμα, τώρα ασφαλοστρώθηκε και με τις πρόσφατες πλημμύρες ξαναέγινε ρέμα. εντόπια υπόγεια διάβαση σημαντικών ποσοτήτων νερού. Ενημέρωση σχετικά τον τότε δήμαρχο κ. Μπάσιο και μερικούς κατοίκους.

Κάτω Μερόπη: Το όμορφο γραφικό χωριό Φραστενάν, επισκέφτηκα με τον γιό μου Κωνσταντίνο στις 29 Αυγούστου 2003, την ημέρα του ΑιΓιάννη, για να ανάψω ένα κερι στην μνήμη των γονέων μου που συνήθιζαν να πηγαίνουν στην γιορτή αυτή (παλαιότερα εορτάζονταν και στις 24 Ιουνίου) Από την στήλη αυτή θέλω να στείλω τους χαιρετισμούς μου στον εξάδερφο Αχιλλέα Ράπη, κάτοικο Φραστενάν, τον οποίο έχω να συναντήσω από την κατοχή. Ο Αχιλλέας τότε είχε λάβει μέρος στην μάχη που έδωσαν οι αντάρτες με μεγάλη φάλαγγα Γερμανών στη γέφυρα στους Αγιούς. Είχα μείνει στο σπίτι του εκείνο το βράδυ και μου διηγόταν τα κατορθώματά του. Θυμάμαι που καθόμασταν με τη γιαγιά του δίπλα στο τζάκι. Μετά από μία σύντομη ραβδοσκοπική μελέτη που έκανα, διαπίστωσα τεράστια αποθέματα νερού στο υπέδαφος του χωριού, που αν κάποτε οι κάτοικοι αποφάσιζαν να τα εκμεταλλευτούν (εμφιαλώνοντάς τα) θα πλούτιζαν.

Παλιόπυργος-Μερόπη: Περνώντας από αυτά τα χωριά αισθάνθηκα έντονα την υπόγεια διάβαση νερού σε μερικά σημεία, χωρίς όμως να το ψάξω ιδιαίτερα, γιατί η αφορμή της ζήτησης το πολύωρο ταξίδι με είχαν κουράσει.

Πωγωνιανή: Στην Πωγωνιανή έχει αρκετό νερό λίγο πριν φθάσουμε στο εκκλησάκι της Θεοτόκου, και πιθανόν κοντά στο ίδρυμα Λάσης. Χρειάζεται περισσότερη έρευνα πριν προτείνω ακριβές σημείο.

Φαράγγι: Στο αριστερό μέρος του δρόμου Πωγωνιανής-Καλπακίου, κοντά στο χωριό υπάρχει κατά την γνώμη μου αρκετή ποσότητα νερού (κοντά στο σημείο που βρίσκεται το μηχανοστάσιο) Την ακριβή θέση για γεώτρηση την υπέδειξα στον πρώην δήμαρχο Δελβινάκιου κ. Γ. Μπέλλο και στον δημοτικό σύμβουλο κ. Λάκη Τσιώνη.

Δελβινάκι: Το όμορφο Δελβινάκι, χωριό της συζύγου μου Γεωργίας Δράλιου, έχει αρκετό νερό από το Λέπνο. Τους καλοκαιρινούς μήνες που οι ανάγκες είναι αυξημένες, η δημοτική αρχή είχε μία σοφή ιδέα. Αύξησε κατακόρυφα την τιμή του νερού για τους μήνες αυτούς, κι έτσι και νερό εξοικονόμησε και τα οικονομικά του Δήμου βελτίωσε!

Γιά το Δελβινάκι προτείνω δύο θέσεις για γεώτρηση: α) στο εκκλησάκι Αι Θανάσης (στη δεξιά γωνία του μαγνητότρου) όπου θεωρώ ότι υπάρχει πολύ νερό και εύκολα αξιοποιήσιμο. β) στο δρόμο που πηγαινει στην Αγία Παρασκευή, λίγα μέτρα μετά την αριστερή γωνία της γέφυρας.

Ευχαριστώ τον κ. Κωστούλα για την φιλοξενία του παρόντος άρθρου, και δηλώνω διαθέσιμος να βοηθήσω με τις όποιες δυνάμεις μου στην επίλυση του προβλήματος υδροδότησης των όμορων χωριών μας.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΤΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

Αύγουστε καλέ μου μήνα
τρεις φορές ναρθής το χρόνο
τότε αδειάζει κι η Αθήνα
και γλυκαίνουμε τον πόνο.

Πανηγύρια και γλεντάκια
Ηπειρώτες μου γλεντζέδες
πήγαν πέρα τα φαρμάκια
και χορτάσταν μεζέδες.

Το ξεφάντωμα μου λένε
είναι γιατρικό μεγάλο
σταματούν πολλοί που κλαίνε
και πλεμόνι νιό θα βάλω.

Με καρπούζια και πεπόνια
στο τραπέζι μας δροσίζεις
δεν αλλάξεις δρόμο αιώνια
κι έχεις έγνοια να φροντίζεις

Βιάσεσαι πολύ καμένη
τρέχω τώρα να στο πω
και με τα πολλά τα φρούτα
τόσο τόσο σ' αγαπάω.

Το χωριό πανηγυρίζει
ξευυχτούνε για καλά
κοκορέτσι όλο μυρίζει
και γλεντούν στο μαχαλά

Ανταμώνανε τ' αδέρφια
σμίγουν φίλοι αδελφικά
πάνε μία χαρά τα κέφια
και θυμούνται τα παλιά.

Κι όταν γρήγορα έρθει η Διόχων
μετράω με λύπη σοβαρά
Αύγουστε καλέ μου μήνα
γρήγορα ναρθείς ξανά.

Βασιλικό
Παν. Κύρκος
Αύγουστος 2003

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θέλουμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας στους φίλους και συμπατριώτες για την συμπαράσταση, συναντίληψη και ενθάρρυνση στην εκδοτική μας προσπάθεια.

ΠΩΓΩΝΙ 700 - 1900 μ.Χ.

του Πωγωνήσιου συγγραφέα
κ. ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΙΝΑ

από τα Βιβλιοπωλεία «ΕΣΤΙΑ» και «ΔΩΔΩΝΗ»

στην Αθήνα και στα Γιάννενα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΦΟΙΒΟΣ

ΚΡΑΤΟΥΝ ΤΟ ΠΑΛΙΟ ΤΟΥΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Κακόλακκος! Κάτοικοι 2! Κι όμως το παλιό τους πανηγύρι, του Αγίου Δημητρίου, το κρατούν και το συνεχίζουν. Και το γιορτάζουν με την ανάμνηση και τη νοσταλγία του παλιού καιρού. Είναι πράγματι συγκινητικό που μαζεύονται αρκετοί Κακόλακκίτες από τη διασπορά και φθάνουν εκεί προσκυνητές της γενέτειρας, να γιορτάσουν τη μνήμη του Αγίου Δημητρίου, να ανταλλάξουν ευχές και να παρακαλέσουν το Θεό να τους δίνει υγεία για να έρθουν και του χρόνου. Κακόλακκος! Χειμερινοί κάτοικοι! ή 2 ή 3, κάποιες εβδομάδες και κανένας! Δεν έχει σημασία! Ίσως μόνο για τους αρμόδιους με την στατιστική, ή τη συγκοινωνία για δικαιολογία να κόψουν τα δρομολόγια! Το χωριό αναπνέει ακόμη, και του Αγίου Δημητρίου ξαναζωντανεύει. Για να γιορτάσουν και να πανηγυρίσουν και να θυμίσουν το "χόρευε

Ρομπατινά και Κακόλακκίτικα"! Μια παράδοση που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, θα λέγαμε σήμερα, "γονιδιακά", καθώς βλέπουμε νέα παιδιά να ακολουθούν τα χορευτικά βήματα της παράδοσης και των προγόνων τους. Περίπου 100 ήταν οι παρακαθήσαντες στο κοινό γιορταστικό τραπέζι στο παλιό καφενείο του χωριού, που μοιράστηκαν το νόστιμο φαγητό και τους μεζέδες, και χόρεψαν του καλού καιρού. Αξίζουν έπαινο αυτοί οι αφοσιωμένοι στην παράδοση που υπηρετούν αυτή την τελετουργία και συνεχίζουν μια παλιά παράδοση. Ο Αη Δημήτρης είναι από τα τελευταία πανηγύρια στο απόηχο του καλοκαιρινού πανηγυριώτικου πληθωρισμού. Τους ευχόμαστε να έχουν την υγεία και την δύναμη να συνεχίζουν και να κρατούν αυτή την παλιά παράδοση.

Κ.Χ.Κ.

ΤΣΙΠΟΥΡΟ-ΓΙΟΡΤΕΣ ΚΑΙ... ΡΑΚΟΠΟΣΙΑ!

Διπλασιάστηκαν οι οργανωμένες τσιπουρογιορτές στο Πωγώνι μας. Μετά την Στρατίνιστα, που ξεκίνησε πρώτη τη γιορτή τσίπουρου, πριν από 17 χρόνια, και το Δελβινάκι αμέσως μετά, εφέτος έχουμε και στο Κεράσοβο για δεύτερη χρονιά και στα Κτίσματα για πρώτη φορά! Βέβαια, δεν καταγράφονται πολλά από τα ωραία παραδοσιακά γιορτάσια γύρω από το καζάνι, σε οικογενειακό περιβάλλον ή σε γειτονικές συντροφίες. Αποτελούν μια λειτουργία που κουβαλάει με αυθεντικότητα και τελετουργία την παράδοση της παραγωγής του τελευταίου προϊόντος της αμπελοκαλλιέργειας, που σήμερα γίνεται και χωρίς... αμπέλια!

Στο Δελβινάκι την οργάνωση έχει ο Δήμος και φέτος συγκέντρωσε αρκετούς φίλους του ρακιού. Στη Στρατίνιστα την οργάνωση έχει ο Πολιτιστικός Σύλλογος ο οποίος αριθμεί 17 γιορτές τσίπουρου. Η μακροβιότερη εκδήλωση. Ποιός από τους πρωτεργάτες πίστευε μια τέτοια επέτειο! Στο Κεράσοβο πρωτοστατεί η Αδελφότητα που διακρίνεται για την μεθοδικότητα και την καλή οργάνωση εκδηλώσεων. Στα Κτίσματα άρχισαν εφέτος με τον Πολιτιστικό Σύλλογο και φιλοδοξούν να κάνουν παράδοση τη γιορτή του τσίπουρου. Ευχόμεθα σε όλους καλή επιτυχία και συνέχεια, και για αυτή την εποχή, να επαναλάβουμε από τα φθινοπωρινά του περασμένου φύλλου μας, Καλά ρακιά!!

Από τη Στρατίνιστα, η ... "ανταποκρίτριά μας" Δήμητρα Λάζου, Γραμματέας του Πολιτιστικού Συλλόγου, δεν παρέλειψε και φέτος να μας στείλει την ανταπόκρισή της από τη γιορτή του τσίπουρου την οποία με χαρά δημοσιεύουμε:

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος της Στρατίνιστας διοργάνωσε την 17η γιορτή τσίπουρου στις 8 Νοεμβρίου 2003 και ώρα 7μ.μ., στην αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων της Στρατίνιστας. Ήλθαν αρκετοί προσκεκλημένοι και φίλοι, από τα γύρω χωριά Περιστέρι, Δελβινάκι, Καστάνιανη, Κτίσματα, Κρυονέρι, Κουκλιοί, Ψηλόκαστρο, Δημόκορη, Λίμνη- Ζαραβίνα, Λάβδανη. Ο δήμαρχος Δελβινακίου κ. Αθ. Μποζιάρης πάντα παρών στις εκδηλώσεις μας, ενίσχυσε το Σύλλογο για τα έξοδα με 120.000 δραχμές ή 355.00 ΕΥΡΩ. Τη γιορτή τίμησαν ο πρόεδρος της Αδελφότητας κ. Βασ. Μπολοβίνης και ο αντιπρόεδρος κ. Ευάγγ. Λάζος από την Αθήνα. Παρόλο ότι κάθε χρόνο λιγοστεύουν οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού μας, η γιορτή καθιερώθηκε και έχει πάντα επιτυχία. Βραβεύτηκαν με κλήρωση τρεις οικογένειες της Στρατίνιστας, με αναμνηστικά δώρα. Το τσίπουρο έρπαιε άφθονο από τα καζάνια και όλοι δοκίμασαν με μεζέ παραδοσιακές Πωγωνήσιες πίττες, και τα παραδοσιακά μας φαγητά. Μετά το φαγοπότι ακολούθησε παραδοσιακός χορός με την κομπανία του Αποστόλη Μπίλλη από την Καστάνιανη με το Ηπειρωτικό κλαρίνο του. Κλείσαμε τη γιορτή με την ευχή, και του χρόνου, να είμαστε καλά!

Δ.Α.

ΟΚΤΩΒΡΙΑΝΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

- ♦ Με την "Μάχη του Χ.Υ.Τ.Α." έκλεισε ο Οκτώβριος για το Πωγώνι!
- ♦ Ήταν εκεί πολλοί παρόντες του Πάνω Πωγωνίου.
- ♦ Κι ας έβρεχε δυνατά και φυσομανούσε ο αέρας!
- ♦ Εκείνοι όμως στέκονταν ΕΚΕΙ, με τις μαύρες σημαίες, τα πανώ και τις ντουνοτούκες!
- ♦ Μίλησαν αρκετοί στη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου.
- ♦ Εκπρόσωποι Τοπικής Αυτοδιοίκησης, φορέων και ιδιώτες.
- ♦ Όλοι, πλήν ...Γεροπλατανητών!
- ♦ Οκτώβριος! Πέρασε χωρίς έντονες μνήμες από το '40!
- ♦ Έκλεψε την παράσταση η Καστάνιανη με την έκθεση για το Έπος εκείνο.
- ♦ Και ξαναθύμισαν το "Ήπειρος Προμαχούσα"
- ♦ Έγραψαν έτσι το δικό τους... Έπος!
- ♦ Και να μη ξεχνάμε τους πρωταγωνιστές
- ♦ Τον Ευάγγελο Πριώνη και την Ευη Δημ. Παπαγιάννη.
- ♦ Ήταν εκεί στον υπερ... Καστάνιανης αγώνα!
- ♦ Και όλοι οι άλλοι που πέτυχαν σε αυτή την προσπάθεια.
- ♦ Οι γιορτές ρακιού και τσίπουρου έγιναν παράδοση.
- ♦ Και μπήκαν και νέα... Διαμερίσματα στο γιορτάσι
- ♦ Απλά, παραδοσιακά, με στημένα τα καζάνια
- ♦ Συνεχίζουν και προσθέτουν χρόνια στο θεσμό.
- ♦ Κάποιο αποστακτήριο έσβησε πριν ανάψει ...καζάνια!
- ♦ Κρίμα στα μεγαλεπίβολα σχέδια και στα... προγράμματα!
- ♦ Ας μπουν τώρα και αυτοί στο γιορτάσι, δεν είναι αργά...
- ♦ Με τον αγώνα του Χ.Υ.Τ.Α, κάποιοι Πωγωνήσιοι, ανακάλυψαν τώρα το Πωγώνι!
- ♦ Θυμήθηκαν το πρόγραμμα NATURA και το περιβάλλον!
- ♦ Θυμήθηκαν τα αρχαιολογικά και τον πολιτισμό!
- ♦ Και τώρα, τί θα τα κάνουν;
- ♦ Ένα μήνα μετά έπαυσαν πάλι να... θυμούνται!
- ♦ Φτωχή η μνήμη! Και η ...παιδεία!
- ♦ Κι εμείς, να μη ξεχάσουμε τις γιορτές που έρχονται...
- ♦ Και μιά γωνιά που μας περιμένει πάντοτε, να την ανάψουμε...
- ♦ Και να περάσουμε στο ζεστό παραγώνι τις Χριστουγενιάρικες μέρες.
- ♦ Το Πωγώνι είναι εκεί και πάντα ...περιμένει.

Κ.Χ.Κ.

Η ΠΙΤΤΑ ΚΑΙ Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΜΕΡΟΠΑΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

♦ **Η ΠΙΤΤΑ:** Την Κυριακή 18 Ιανουαρίου 2004 και ώρα 19η απογευματινή, οι ΜΕΡΟΠΑΙΟΙ Θεσσαλονίκης θα κόψουν την πίττα τους στο Κέντρο "ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ" στη Λεωφόρο KENNEDY.

♦ **Ο ΧΟΡΟΣ:** Ο χορός των ΜΕΡΟΠΑΙΩΝ Θεσσαλονίκης θα γίνει στις 25 Ιανουαρίου 2004, ημέρα Κυριακή και ώρα 12, το μεσημέρι στο Κέντρο "ΠΟΥΛΚΑΣ", στο ΔΕΡΒΕΝΙ, 10ο χιλιόμετρο Θεσσαλονίκης-Λαγκαδά, με το συγκρότημα ΧΑΛΚΙΑΔΩΝ με τους ΠΕΤΡΟ-ΜΠΑΜΠΗ-ΠΕΤΡΑΚΗ(εγγονό του Πέτρου) και ΑΧΙΛΛΕΑ.